

DELA VSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Št. 102.

Sreda 21. decembra 1927.

Leto II.

Rdeči Maribor zmaga!

1737 glasov!

Rezultat občinskih volitev v Mariboru nas ni začudil: poznali smo razpoloženje volilcev in smo bili zato sigurni, da bomo pri teh volitvah ne le obdržali svoje glasove, marveč še napredovali. In napredovali smo pri že itak visokem številu glasov, ki smo jih dobili pri volitvah v nar. skupščino, še za nadaljnjih 200 glasov. To je najboljši dokaz, da delavski volilci odobravajo delo stranke; še več: da delavske mase vračajo k socializmu, da se delavsko razredno gibanje bolj in bolj konsolidira.

Mariborski volilci so v nedeljo glasovali takole:

Socialisti 1737 glasov.
SLS 1858 glasov.
Radikali 234 glasov.
SDS 881 glasov.
Komunisti 146 glasov.
NSS 172 glasov.
Nemci 737 glasov.
Obrtniki 190 glasov.

Na podlagi rezultata — količnik je znašal 141 glasov — je pripadlo socialisti 12 mandatov, SLS 13 + 1 mandat z ostankom na škodo radikalne stranke, radikali 1, SDS 6, komunisti 1, nar. socialisti 1, Nemci 5 in obrtniška lista 1 mandat.

Največje število glasov sta tedaj dobile naša stranka in SLS.

Da je SLS od volitev v nar. skupščino tudi napredovala, je razumljivo, če uvažujemo, da je ta stranka pri teh volitvah vpregla v svoj občinski voz ves svoj agitacijski aparat, razmetala lep kup denarja, se poslužila potom svojega »Mariborčana«, »Slovenca« in »Slov. gospodarja« najgrših obrekovanj in da je zlasti s svojim dosedanjem uplivom na občini ustrahovala ljudi in izvajala svoj upliv celo na politično oblast, saj je znano, da se je po prizadevanju SLS trebilo celo našo kandidatno listo, na kateri so se naši kandidati pod uplivom te stranke odstavljali, čeprav se ni še nikjer oblast poslužila te prakse. Tako se je zgodilo, da so najprej z ono znano igro z razgrnjenjem volilnega imenika pri vlaganju kandidatne liste, hoteli odvrniti našo listo s prvega na zadnje mesto — kakor bi moglo to biti za zavedne delavske volilce bogve kako merodajno —, nato so pa

zahtevali, da se črtata iz volilnega imenika ss. Golouh in Golob, češ, da nista še dve leti v Mariboru! Sodr. Golouh je bil že prej dve leti v Mariboru in tukaj izvoljen, sodr. Golob je pa sploh Mariborčan, tukaj rojen, tukaj pristojen in ki je tukaj živel! Taki izjemni slučaji so bili očitno pridržani Mariboru in oni samo pričajo, kako je bila svobodoljubna SLS pripravljena se posluževati kot režimovska stranka vseh sredstev, da le reši svoj položaj v mestu. Prav tako, kakor v Sv. Lovrencu na Pohorju, kjer je ta ista oblast našo listo kratkoma razveljavila, čeprav je bila v redu, in se bo zato o vseh takih in podobnih stvareh na merodajnih mestih še govorilo. SLS še ni tedaj opustila govornega sredstva, da se otrese neljubih socialistov, in če je spričo vsega tega doseglja nekaj več glasov je razumljivo, toda na račun socialistov jih nikakor ni!

Socialisti smo največ, kar smo mogli doseči in to je bil pač najboljši odgovor razjarjene delavske mase na mahinacije in metode SLS.

Slabo so pri teh volitvah odrezali komunisti in nar. socialisti. Komunisti in nar. socialisti so dobili le po en mandat. Komunisti so še pri zadnjih volitvah v nar. skupščino dobili v mestu nad 400 glasov, sedaj so pa padli na 146. Znači, da je del komunističnih volilcev glasoval za druge stranke ali se pa abstiniral. Zdi se nam, da je velik del teh volilcev glasoval za SLS, del po za našo stranko. S takim izidom dekalisti gotovo niso računali.

Celokupni rezultat občinskih volitev pa je pokazal, da je ta občinski svet delanezmožen. Kajti razmerje moči v novem obč. svetu je pač tako, da nima nobena stranka potrebne večine. Približno isti položaj kakor v Ljubljani. Nujno potrebno je, da se čimprej uveljavi nov občinski volilni zakon, ki bo končno omogočil normalno delovanje mestnih občin.

Socialisti beležimo nedeljski uspeh v Mariboru kot nov dokaz, da se dvigamo in konsolidiramo in izražamo zato s tega mesta še enkrat našo zahvalo zavednemu delavstvu Maribora!

Proletariat in kmečko ljudstvo.

Povodom znanega zadnjega protidelavskega izpada g. Radića v parlamentu, o katerem smo v našem listu že pisali, je objavil Dragiša Lapčević v sarajevskem »Glasu Slobode« članek, iz katerega posnemamo v naslednjem najvažnejša mesta:

G. Radić je bister človek in ima veliko gibčnost; njegov napad na delavce ni izraz njegove neumnosti in nerazsodnosti, marveč je pravilen z njegovega stališča, na katerem stoji njegova kmečka stranka. Ali kmečiške stranke v deželah, kjer se kmet še ni razvil v kmetiškega delavca, zlasti, če je večinoma sestavljena iz lumpenproletariata, ubožcev in pridobitno neaktivnega življa, so stvarno najbolj reakcionarne stranke in so, čeprav se trkajo po prsih, da so demokratske, najbolj zakrknjene ne-

prijateljice delavskega razreda in njegovih razrednih zahtev. Potrebno je, da se kmet pretvori v kmetiškega delavca, da postane pridobitno aktiven in da stopnjema prične prehajati na stopnjo kmetiškega delavca fabrikanta, kakor na Danskem in v Belgiji, in šele tedaj prične razumevati delavske potrebe in delavske zahteve. Poteklo bo še mnogo vode po Donavi, Savi in Dravi, preden se razvije naš kmet do te stopnje, tudi hrvaški kmet in ne samo srbski (slovenski kmečki delavec je že pomalo poljedeljski fabrikant in ne kmet!); do tedaj bodo ideologi naših kmetov, kakor je g. Radić, neprestano gledali nazaj, toda, kdor gleda nazaj, ta ne more iti naprej, kakor je rekel Gerhard Hauptmann.

G. Radić je besede popolnoma napačno razumel, misleč, da hoče socialna demokracija bliskoma na-

Izhaja vsako sredo in soboto.

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta 5, poštni predal 22.

Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Uprava: Maribor, Ruška c. 5, poštni predal 22.
Ljubljana VII., Zadrugi dom.

Cek. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din. za inozemstvo mesečno 15 Din.

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in scijalne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debelo tiskana beseda stane 1—Din. Mali oglasi trgovskega značaja, stane beseda 1—Din. V oglašnem delu stane petitna enostolpna vrsta 2-25 D. Pri večjem številu objav popust.

skočiti kmetiško prebivalstvo in med njimi poiskati glasove zase. Do tedaj, dokler je ta reakcionarna množica, kakor jo naziva V. Libknecht ali prosti živelj, kakor jo je krstil Plehanov, nimamo mi tam nikakega posla; nasprotno, v ostrem nemirljivem boju moramo mi iz teh vrst izbirati kmetiški proletarijat in tiste kmetiške delavce, ki se iz našega boja proti kmetiški prebivalstvu uverijo o tem, kako je socialna demokracija zaščitnica njihovih jutrišnjih interesov in kako odgovarja zahtevam glede družabne lastnine njihovim stvarnim potrebam. Dokler kmet dela po tisti nesrečni tradiciji in po še nesrečnejši rutini (stari navadi), dokler le hrepeni, da se vrne nazaj v »zlati dobri čas«, a nima ne proletarskega interesa niti si ni pri-

dobil proletarskega pogleda, dotlej agitiramo mi med njimi z nepomirljivim bojem proti njih gospodarski, kulturne in politični zaostalosti. Kar v tem boju osvojimo, to bo našel!

Ta boj vršimo mi sporedno z razvijanjem propagande in agitacije. Meščanski politiki vseh dežel pa smatrajo, da je bolj važen nesporedni uspeh, kakor vse drugo, važnejši nego vse drugo so poslanski mandati. Za socialno demokratsko stranko je pa najvažnejša propaganda in agitacija med množicami, najvažnejše oznanjevanje ideje socializma ter doslednega in neprestanega boja za popolno demokracijo. In ta propaganda je mnogo več vredna, mnogo več kakor kdove kako veliko število glasov!

Naloge balkanskega proletariata v bodočnosti.

Balkanski proletarijat pravzaprav ni dosedaj igral še nobene vloge v političnem življenju balkanskih držav. Toda on temu ni kriv. Njegova nemoč izhaja namreč v glavnem iz gospodarske in kulturne nerazvitenosti Balkana, ki korenini v vzrokih zgodovinskega, gospodarskega in političnega značaja. Ali pa kratko:

Vloga branitelja zapadne kulture in narodov pred divjim azijskim življenjem, ki so jo igrali balkanski narodi vsa zadnja stoletja, je tem narodom črpala vse njih sile ter ovirala njihov razvoj v gospodarskem in kulturnem pogledu. Če upoštevamo to, potem pa tudi, da so te pokrajine po svoji srečni geografski legi najvažnejša cesta v bližnji Orient, se tudi ne smemo čuditi, da so se zapadni kapitalisti in njihove države za to neizrabljeno in bogato zemljo že od nekdanj med seboj trgali. Posebno ugoden trenutek za plasiranje njih kapitala in s tem v zvezi za pridobitev političnega protektorstva — nadvlade! — se je nudil zapadnim državam z osamosvojitvijo balkanskih narodov izpod turške pete v drugi polovici prejšnjega stoletja. Tu se je začel tudi tekmovalen boj za politično nadvlado med velikimi državami. Balkan se je razdelil v različne narodne države — interesne sfere posameznih zapadnih držav, katerim pa je bil resničen napredek posameznih držav le v toliko pri srcu v kolikor je on ustrezal njihovim gospodarskim in političnim interesom. Politika »divide et impera«, ki so jo izvajale vse te države, se je posebno tu pokazala v vsej svoji podlosti in brutalnosti. Mesto, da bi te »kulturne« države vplivale na balkanske narode pomirljivo in jim kazale pot k resničnemu napredku, mesto, da bi jim tudi same pomagale ukrotiti divji turški element, ki je bil res prava »šiba božja« za ves Balkan, so one same prav plemenito podpihovale, ščuvale ene kakor druge, so jih zalagale z orožjem, da so se lažje medsebojno pobijali. S tem so one dosežale dvoje: so bogato zaslužile, — ker so one zalagale Balkan z vojnim in drugim materija-

lom — drugič in kar je glavno, so one ustvarjale tistega »balkanskega nekulturnega človeka«, ki je tako pripraven za »dobrohotno« gospodarsko izkoriščanje in ki je najboljša garancija, da se jim bodo dobro in trajno obrestovali njih na Balkanu naloženi kapitali. Lahko trdimo: Na Balkanu so se tudi bojevale med seboj velike države in sicer z balkanskimi narodi; tu so se in se še križajo njih interesi, ki so s tem na njega prenesle res prav »kulturno« torišče svojih medsebojnih bojev.

Zavednega balkanskega socialističnega proletariata, kateri edini bi rešil Balkan iz teh kremljev, še ni, in kolikor ga je, ne igra, kakor smo že rekli, zadostne vloge. Ni ga pa zato, ker ljudska večina ni organizirana, disciplinirana in konsolidirana in ker se naravno, socializem kot najvišja kulturna vrednota ne more uspešno razvijati v gospodarsko in zlasti industrijsko še nerazvitem svetu.

Prav zato pa čakajo one maloštevilne zavedne proletarce ogromne naloge, katere morajo nujno vršiti, ako nočejo, da sploh propademo. Predvsem morajo oni delati na to, da se organizira in vzgoji čim večje število socialističnega delavstva, ki bo sposobno ponesti s celokupno koruptno balkansko buržuazijo, da se razširi zadružna misel. Da se razširi gospodarski emporij posameznih držav — kar se pa da doseči le z konfederacijo istih in ne imperialističnim potom.

To so torej prve in glavne naloge tistega balkanskega proletariata, ki se je že zavedel samega sebe. Dolga in težka je sicer ta pot, ali prehoditi jo moramo, ako hočemo do cilja.

Le zavedne delavske in kmečke mase Balkana morejo s socialistično zastavo v rokah dvigniti Balkan iz prokletstva v katerega ga je pahnil rparski mednarodni kapitalizem, ter mu dati res pravo svobodo. Na že zavednem delu tega proletariata je pa ležeče, v kakem tempu se bo to izvršilo, kajti: »Proletarec si tudi sam lahko vstvarja svojo zgodovino!«

Grozovitosti belih v Kantonu.

Po ponesrečenem poskusu komunistov, da se polastijo oblasti, je nastala strašna reakcija nacionalistov. Nad 4000 komunizma osumljenih oseb

je že umorjenih. Pri ženskah, ki nosijo ostrižene lase se smatra to za znak njihovega komunističnega mišljenja in se brez usmiljenja pobijejo.

Ali si že dobil novega naročnika za Del. politiko, smatraj to za svojo dolžnost!

Zadnji brzojavi poročajo, da sta bila dva ženska člana sovjetskega konzulata, ki sta se upirala aretaciji, ustre-

ljena. V bližini kantonske mestne hiše sta bila dva Rusa ustreljena po prekem sodu, pet drugih, med njimi vicekonzul in ena ženska so bili obglavljeni, in drugih 14, med njimi sovjetskoruski generalni konzul pa aretirani. Fotografije, ki so došle v javnost, kažejo, da leže po mestu po pločnikih dolge vrste trupel in da se na dvokolesnicah odvažajo trupla ubitih komunistov.

Dnevne novice.

Železarski kralji Nemčije odklanjajo. Kakor poroča Wolfvov urad iz Düsseldorfa, so delodajalci sklepe obeh razsodišč, v sporu med delavstvom in podjetji, glede zvišanja plač in uvedbe zakonitega osemurnika v veleindustrijah, odklonili. Radi tega se pričakujejo v Nemčiji težki gospodarski konflikti.

Pred nekaj dnevi so poročali listi o amerškem škandalu, v katerem naj bi bil baje mehiški prezident Calles podkupil več ameriških senatorjev v Washingtonu, da so vplivali na to, da se niso Zedinjene države vmešavale v mehiško notranjo politiko in niso intervenirale v prid katoliški reakciji v Mehiki. Trdilo se je, da je tozadevne dokumente izdal mehiški poslanik v Parizu, Pani, ki je bil poprej zakladnik v Callesovem kabinetu. Ko je poslanik o tem zvedel, je energično protestiral in zahteval preiskavo, da se izkaže odkod izvirajo tisti dokumenti. Preiskava je dognala, da je neki Avila, ki je Amerikancem te dokumente prodal, iste enostavno sam sfabriciral, seveda po naročilu sovražnikov socialistične mehiške vlade z namenom, da bi isto potegnili v nove diplomatske zapletljave in težave.

Železničarji v Nemški Avstriji so zahtevali posebno božično doklado in generalna direktorja je na svoji seji dne 13. dec. isto dovolila v izmeri polovice mesečne plače, ki se jim ima izplačati 21. decembra. Kaj bodo pa našli železničarji dobili za »Krist-kindl«? I seveda, v Avstriji je 95% vseh železničarjev organiziranih v rdeči strokovni zvezi.

Čičerin je poslal kitajski nacionalni vladi v Nankingu ostro protestno noto, v kateri protestira proti krvavi represalijam napram sovjetskemu podanikom in proti ukinjenju in izganjanju ter zapiranju sovjetskih konzulov na ozemlju nacionalistične vlade, z motivacijo, da sovjetska vlada še sploh ni priznala nacionalistične vlade v Nankingu in da je bila pogodba glede konzularnih zastopstev sklenjena še z oficijelno Kitajsko vlado v Pekingu leta 1924. Istotako zavrača trditve, ki jo razširjajo imperijalisti vseh dežel, da je kitajsko gibanje za svobodo delo sovetov. To pravljico vzdržuje svetovni imperijalizem, ki neče priznati, da je vseh vstaj in vse krvi le on, s svojim izkoriščanjem kriv. Če se je nacionalistična vlada s Čangkajskom na čelu

pridružila temu krivemu naziranju, potem je jasno, kdo jo vzdržuje.

Zaloga orožja v cerkvi. V berlinskem Reichstagu je bila te dni predložena interpelacija, da se je 29. novembra našla v Münchnu v cerkvi sv. Mihaela, ki je last jezuitov, v nekem skritem prostoru nad velikim oltarjem veliko zalogo orožja: 200 mitraljez, množina delov strojnih pušk, 300 mask proti plinu, več tisoč bajonetov, nad 1000 sabelj in veliko raznega streliva. O provenijenci tega orožja se ne ve nič gotovega, sumi pa se, da bo last desničarskih terorističnih organizacij, s katerimi katoliška duhovščina simpatizira.

Požigalec. V okraju Hall na Tirolskem je v avgustu tega leta na več kmetijah izbruhnil požar in napravil povsod veliko škodo. Vsega skupaj je bilo v kratki dobi nad dvajset požarišč. Klerikalno časopisje je takoj napadlo socialne demokrate češ, da so oni požigalci, da se hočejo na ta način maščevati za 15. julij na Dunaju. Nazadnje se je izkazalo, da je požigalec zelo pobožni, 41-letni Brockhofbauer, ki ni manjkal pri nobeni procesiji, kjer je vedno »nebo« nosil. Ko so pobožni Hallčani priredili več proslinih procesij, da bi bog odvrnil od njih nesrečo požarov in dal ujeti in kaznovati požigalca, je on pri procesijah najbolj goreče in najbolj na glas molil. In ko si je nazadnje lastno hišo zažgal, je odšel v Tulfes na božjo pot kjer ga je žandarmerija prišla. Brockhofbauer je bil svoje dni bogat posestnik, s slabim gospodarstvom je pa večino zapravil, ostalo mu je le še malo zemljišča in obširno gospodarsko poslopje, ki je bilo sedaj zanj preveliko. Sklenil ga je zažgati in z varovalnico, ki bi jo dobil, sezidati veliko stanovanjsko hišo in živeti od najemnine. Da bi pa manj sumljivo izgledalo, je zažgal najprej celo vrsto drugih poslopj nazadnje šele svoje. Vsakemu je pravil, da naj se čuva kazni božje, da mu hiša ne zgori. Tisti večer, ko je sebi zažgal je prisilil ženo in otroke, da so morali oblečeni ležati, tudi sam je ostal oblečen. Ponoči se je splazil ven, napravil na skednju ogenj in se potem v hiši zopet vlegel v posteljo in je čakal, kedaj bo slišal klic »ogjenj«. Ko so začeli sosede vpiti, je šel v hlev in izpustil živino. Zagovarjati se mora tudi radi prestopkov zoper npravnosti.

Sveta Terezija Neuman iz Konersreutha v filmu. Filmska industri-

ja pač skuša iz vsakega šmarna napraviti kšeft. Tako so filmali tudi ekstazo stigmatizirane Terezije Neuman, ki pa se je pritožila, in so oblasti dotični film prepovedale. Našlo pa se je že več posnemovalk Konersreutske svete Terezije. Tako se neka devica na Saksonskem že štiri tedne zviija v krčih in švica kri kakor Terezija, prekaša jo pa v tem, da se pri njej prikazujejo tudi sledovi trnjeve krone. Več zdravnikov jo je dalj časa opazovalo, ki pa so izjavili, da ni nič posebnega in da se da vse naravnim potom raztolmačiti. V Kölnu se je pa dal nek glumec pet dni v stekleni rakvi zakopat v zemljo, in ko so ga odkopali, je zopet prišel k sebi. Kdo pravi, da se ne godijo več čudeži na svetu? Samo ta brezbožni svet neče več vanje verjeti. Ampak le počakajte, kadar Slomšek začne —

Oblastni urad za posredovanje dela privatnih nameščencev v Ljubljani. Gledališka ulica št. 8, ima v evidenci sledeče, službe iskajoče moči: 16 trg. pomočnikov in prodajalk raznih strok, 6 blagajničarke, 3 izložbene aranžerje, 5 trg. potnikov, 9 knjigovodij bilancistov in pomožnih, 14 korespondentov v raznih jezikih, 5 trgovskih poslovođij raznih strok, 10 pisarniških uradnikov, 3 obratovodje za kemična podjetja, 5 rudarskih tehničnih uradnikov, 2 pomožnih carinskih posrednikov, 4 praktikante za urade, 12 kontoristinj, 11 skladiščnikov, 6 stenografinj v raznih jezikih, 2 rudarska geometra, 2 drogist, 3 tehnične risarje, 2 elektrotehnične uradnike, 1 brodooraditelja, 3 šumarske uradnike, 3 laborante za proizvodnjo spirita, 1 solitatorica, 1 kmetijski ekonom. Službo dobe: 1 kontoristinja s perfektnim znanjem srbohrvaščine in nemščine in 1 inkasant. Vsa p. n. podjetja se naprošajo, da se v slučaju potrebe izvežbanih delovnih sil iz vrst privatnega nameščenstva obračajo na gornji urad. Urad posreduje za obe strani, za delodajalce kot delojemalce brezplačno.

Čitalnica Del. zbornice v Ljubljani, v Gradišču št. 2 bo v zimskem času od pondeljka 19. tm. dalje odprta vsak delavnik od 10.—12. ure dopoldan in od 4.—9. ure zvečer, ob nedeljah in praznikih pa kakor doslej od 9.—12. ure dopoldan. Za dijake je dovoljen obisk čitalnice samo ob delavnikih dopoldan in popoldan od 4. do pol 6. ure. Izven teh ur je dovoljen obisk čitalnice samo delavcem in nameščencem. To omejitev za dijaštvo smo morali napraviti radi prevelikega prometa. Dijaki itak lahko obiskujejo čitalnico po dnevi in pustijo ob večerih in praznikih prostor delavcem in nameščencem. Knjižnica pa bo kakor doslej odprta ob delavnikih od 10.—12. ure dopoldan in od pol 6. do 9. ure zvečer, ob nedeljah in praznikih pa od 9.—12. ure dopoldan.

Iz Delavske zbornice. Mnogi, ki se obračajo na Delavsko zbornico

naslavlajo svoje dopise in druge pošiljke čestokrat na naslove poedinih zborničkih uradnikov. V interesu gladkega poslovanja je žesleti, da se to opusti in naslavlja vse dopise in pošiljke na uradni naslov, ki je: Delavska zbornica za Slovenijo v Ljubljani, Poljanska cesta 12.

Zvezni občni zbor »Svobode« preložen na 23. januarja 1928. Ker so se v nedeljo, dne 11. t. m. vršile v mariborski okolici občinske volitve, so podružnice mariborskega okrožja zahtevale, da se občni zbor preloži. Centrala je vzela njih zahtevo na znanje. Ker pa po pravilih mora biti občni zbor najmanj mesec dni prej razglašen, da je pravno veljaven, zato se bo vršil šele v nedeljo, dne 22. januarja 1928 z istim dnevnim redom. To pot nepreklicno. Z občnim zborom zveze je preložen tudi občni zbor DTE na predvečer zvezinage zbora. Obenem se je preložil telovadni tečaj, ki se bo vršil od 1. januarja naprej. Prosimo, da podružnice kakor DTE vzamejo to na znanje in do prvih dni januarja izpolnijo svoje dolžnosti ter pravčasno javijo delegate za občni zbor. V interesu razvoja edine kulturne organizacije med proletarijatom je, da delegati pridejo na občni zbor temeljito pripravljeni, z dobrimi reorganizacijskimi načrti, tako da bo ta občni zbor izhodišče novega in resnega kulturnega dela med našim proletarijatom.

Pevski odsek »Svoboda« vabi vse svoje prijatelje in znance na svojo Stefanovo proslavo, spojeno z božičnico, ki se vrši dne 26. dec. 1927 v prostorih Ljudskega doma. Začetek ob 6. uri zvečer. Vstopnina Din 5.—. Na sporedu: godba, ples, razdeljevanje daril, konfeti-boji itd. Kdor želi pri tej priliki obdariti svojega svojca ali prijatelja, naj odda darilo do dne 26. decembra do 7. ure zvečer gostilničarju Ljudskega doma. Za obilen obisk se prioroča Odbor.

Kdor razume nemški naj si naroči za božič pri knjigarni Tiskovne zadruge v Mariboru, Aleksandrova cesta 13, knjigo »Pfaffenspiegel« od Corvina, ki je doživela že nebroj izdaj in je po vsem kulturnem svetu razširjena zlasti med delavstvom. Pod Avstrijo je bila nekaj časa prepovedana in naši klerikalci bi radi videli, da bi bila še danes. Zato jo kupujte.

Preklic. Podpisani Jakob Štruc, rudar in zadrugi delegat druge rudarske skupine v Trbovljah, preključujem javno vse očitke, katere sem dne 6. tm. na sestanku druge rudarske skupine v Hrastniku iznesel zoper župana g. Sitterja kot neuteme-

Za nego zob je potrebno zobna pasta

„PEBECO“.

„Boljši gospod“ v ljubljanski drami.

(Upriporitev Hasencleverjeve komedije.)

Godi se v velikem mestu. (Pravzaprav se godi v vseh velikih mestih, ki so središče veletrgovine, urstov, ministrov, goljufij, revežev, bogatinov, tatov itd.) Veletrgovec g. Compass se je odločil, da poroči devetnajstletno hčerko. Zakaj, neporočena hčerka teh let je luksuz zanj. Dekle je športno vzgojeno. Nima čustva za nobenega moškega. Odloči se za ženitovanjski inserat. V istem mestu vrši tajno kupčijo z ljubavnimi pismi neporočenemu Moebiusu. Čita inserat. Se odloči za sestanek. Preobleče se v afriškega potnika. Na sestanku z dekletom ju zaloti privatni detektiv pl. Schmettan, bivši stotnik in policijski agent, ki ga je to pot poslala za hčerko njena mati. Nesramen je. Pride do boksarskega dvoboja. Policija prepreči prehude posledice. Hoče vse tri aretirati. Dekle pove svoje ime. »Hči Compassova.« In policaj skoči v pozor, salutira. Predstavi mu še Meobinsa kot svojega zaročenca.

Policaj znova poskoči, salutira in mu pomaga obleči suknjo. Nato aretira pl. Schmettana. Harry, sin Compassov, začena razmerje s hišno Alino. Zato, da se uravnajo razredna nasprotja. Moebius, nesrečni trgovec, se je v Lio Compassovo zaljubil. Trgovska pogodba je pravzaprav propadla. Čustvo ljubezni se je vzbudilo tudi v Liji. O spopadu v parku poročajo časopisi. Compassove delnice raditega na borzi padajo. Sin veruje v očeta. Ve, da bo zadevo uredil. Pokupi cenene očetove akcije. Še da notico v časopis: Ministrstvo financ je poklicalo gospoda Compassa na posvetovanje. Delnice se dvigajo. Sin tako pride do dobička. Lia je preživela noč z Moebiusom. Oče se sedaj protivi. Skuša poroko zavrniti. Toda Moebius je močan nasprotnik, če tudi ga naznanijo policiji, ker je trgovač z ljubavnimi pismami. Skliče zborovanje vseh svojih dopisovalk, svojih oboževalk. Govori jim na srce, piha jim na dušo in ženske ga obranijo, zaščitijo. Zmagal je. Vdovo Schnitichen, ki ji je obljubil zakon, poroči s svojim prokuristom, šepavim Rasperjem. Trgovino z lju-

bavnimi pismi zapre in na koncu se znajdejo kar trije pari.

To gre kot film skozi osem slik. Zapletljaj je sicer malo tradicionalen, vendar tako moderno, sarkastično obdelan, da se človek smeje od začetka do konca. Hasenclever je v delu upodobil vso moralo kapitalistične trgovine, izsmejal se je njenemu sistemu. V smehu, v šali je pokazal njen pravi obraz. Seve, kdor je vaje romantike in modrih cvetk, kdor živi kot v muzeju ali v mrtvašnici in ne vidi ali noče videti ogromnega, blaznega vrvenja današnjega filmskega časa, tisti ga ne bo razumel, ga ne bo občutil. Zato, ker ni človek sodobnosti, ni človek življenja, kjer se vrši borba za obstoj kapitalističnega sveta. Ne rečem, da je Hasencleverjeva komedija proletarsko delo. Po tendenci je malomeščansko. Toda človek spregleda to ob velikanskem konceptu kapitalističnega trgovskega sveta, ki nam ga je v precejšnji razgaljenosti pokazal. Komedija nikakor ni kompromis s »širsim občinstvom«. Ogledalo je, precej neprijetno ogledalo za vso vladajočo gospodo, ki nima samo v svoji

lasti tovarne, trgovine itd., ampak tudi gledališča. Hasenclever jih je uporabil v komedijo. Zakaj ve, da resno kapitalistične trgovine in vsega njenega sistema ne more zagovarjati. Je to isti Hasenclever, ki je pisal do sedaj precej enostranske, ekspresionistične žalostne. To pot je prinesel ekspresijo, kolosalna ekspresijo kupčijskega sveta. Dialog kot brzjav, dejanje kot film, vsaka beseda — posmeh. Ridendo dicere verum. V smehu podati resnico. To so rekli že o Beaumarchaisjevem Figaroju, ki je bil spisan pred francosko revolucijo in ki je v smehu, v šali, v preprosti ljudavini zgodbi razkrinkal obraz takratne fevdalne gospode. Hasenclever je to storil v Boljšem gospodu. On ni edini, ki to dela. Poleg vrste meščanskih umetnikov njegove sorte vrše v nemški literaturi neizprosni boj proti kapitalizmu proletarski pesniki Toller, Bacher, Neisse itd. Ti vrše to zavestno, proletarsko.

Mogoče, da se bo vodstvo teatra po petnajstih letih spomnilo, da eksistira v Nemčiji Toller, ki je, četudi proletarski dramatik, vendar le mo-

ljene ter se mu zahvaljujem za odstop od sodnijskega postopanja zoper mene. — Trbovlje, 12. dec. 1927. — Jakob Štruc.

Kultura.

Peter Strelec: »*Nad pogoriščem*«, drama v treh slikah. Izdala Ljudska tiskarna v Mariboru. Slovenska dramska literatura se le počasi razvija, je pa že sedaj tako raznolika, da je ni skoro dramske snovi, ki bi ne bila obdelana v izvirni slovenski drami, z onim svojstvenim obiležjem, ki neizogibno karakterizira sleherno iz naših razmer vzniklo izvirno delo. Da je pretežno zastopana v naši literaturi zlasti naša vasa, s svojimi malimi, ali češče toliko bolj strastnimi razmerami, je pač naravno in razumljivo, saj smo Slovenci še vedno predvsem kmečki, podeželski narod. Tudi ta drama obravnava življenje na deželi, v mali naši vasi, življenje kakršno pač je, še močno zastrto, še močno konservativno, s prvimi fermenti borbe proti preteklosti, ki se zaenkrat obituje v učitelju in naprednejšem podeželskemu posestniku, ki smatra, da ni samo župnikova volja prvo in glavno. Fabula igre je preprosta, na njej so nanizani posamezni dramatični prizori, zlasti poželj objektov, ki so bili »upniku mi-lejši, kot nujne socialne potrebe občanov: požig, ki ga župnik pripisuje naprednjaku. Za našega čitatelja je sklep igre, ki izzveni v sporazumu med občani in župnikom nad pogoriščem, nezadovoljiv, ali to je pač vprašanje nazorov, političnega in socialnega gledanja na razmere in razvoj slovenske vasi. To igro bo pač najbolje razumel in cenil človek iz vasi, in se bo na podeželskih odrih gotovo tudi mnogo igrala. Saj bo tudi v tem slučaju igralcu lahko pogoditi posamezne osebe, ker bo našel podobne slike skoro v vsaki, med starim in novim časom kolebajočo podeželski občini. Lepi, prozni in jasni so obenem dialogi, kar toliko bolj priporoča to igro, ki jo lahko katalogiziramo kot narodno igro, ki bi morala po svojih prednostih izriniti zlasti vse one zastarele in okorne narodne komade, ki šarijo že celo polstoletje po naših podeželskih odrih.

Cankarjeva proslava v Ljubljani. Prosvetni odsek Delavske zbornice v Ljubljani je priredil v ponedeljek lep spominski večer ob devetletnici Cankarjeve smrti. Predaval je pesnik Karlo Kocijančič, ki je ravnokar prišel iz fašistične Italije, kjer so ga stalno preganjali. V svojem predavanju je razvil črto Cankarjevega razvoja od mladega ključnega študenta preko iskateljskega fantovanja do zrelega moža, ki je zavestno stopil na stran vseh ponižanih in razžaljenih. Dokazal je, kako napačna, kako krivična je delitev Cankarja človeka in umetnika, socialista in pesnika. Zakaj, če Cankarju vzamemo njegov revolucionarni socializem,

mu vzamemo vsebino, dušo njegovega umetniškega ustvarjanja. Zvestno, dobro premišljeno je stopil v boj zoper vso veliko gospodo, kakor so to storili Anatole France, Henri Barbusse itd. Cankar, če tudi sin malega, proletarskega naroda, jim je enako vreden drug. Po lepem predavanju so sledile recitacije kratkih Cankarjevih povesti. Med drugimi sta recitala tudi g. Kosič, član Narodnega gledališča in književnik s. Bratko Kreft.

Janko Kersnik: Testament. Povest. V Ljubljani 1927. Založila Tiskovna zadruga. Str. 80. Broš. Din 18, v platno vezana Din 26. Testament spada med najboljše Kersnikove povesti. Zajeta je iz kmetiškega življenja, v kateri je pisatelj plastično opisal vrst in propad Topolščakov kmetije. Toplo priporočamo.

Radivoj Rehar: Koromandija. Pesmi za mladino. Strani 48. Cena 12 Din. Tisk ljudske tiskarne. Pod naslovom Koromandija je izšla te dni v Mariboru prva zbirka mladinskih pesmi našega, iz slovenskih revij poznane pesnika Radivoja Rehara. Zbirka obsega 28 pesmi, ki se odlikujejo po svoji svežini in po prekrasnih, večinoma narodnih motivih, tako, da bo najprijetnejše božično in novoletno darilo za našo deco. Knjižica, ki je tiskana na finem in močnem papirju, je izšla v samozaložbi in je ompremljena z lepo naslovno stranjo akad. slikarja prof. Janeza Mežana. Naroča se pri avtorju v Mariboru, Tattenbachova ulica 19.

Maribor.

Narodno gledališče v Mariboru.

Torek, 20. dec. ob 20.: »Kar hočete«. Ab. C. Kuponi.

Sreda, 21. dec. ob 20.: »Madame Butterfly«. Ab. D. Kuponi.

Četrtek, 22. dec. ob 20.: »Takrat v starih časih«. Ab. A.

Esperanto. V soboto, dne 10. tm. je tukajšnje esperantsko društvo praznovalo štiridesetletnico ustvaritve esperantskega jezika in obenem jubilej esperantske literature. Praznično okinčano Gambrinovo dvorano so do zadnjega kotička zasedli Esperantisti in v velikem številu došli prijatelji esperantskega gibanja iz vseh krogov našega mesta. Po svojih doposlancih so bili zastopani tudi esperantski klubi v Ljubljani, Celju in Sv. Lovrenc na Poh. (ss. Domanjko in Möderndorfer). Navzoči so z zanimanjem sledili izvajanjem govornikov, kateri so povdarjali veliki kulturni in praktični pomen enotnega pomožnega jezika. Sledil je zanimiv in pester program. V tej zvezi omenjamo predvsem esperantske pesmi v prevodih iz raznih nacionalnih jezikov (med drugim tudi iz slovensčine in hrvaščine), s katerimi ste gosposidni Rastka Rutnik in Marija Unger navdušili publiko za lepo zve-neči esperantski jezik. Sledila sta deklamacija sodružice Elize Bahun »La pregō sub la verda standardo« in

razdelitev esperantskih knjig med stare esperantiste in obiskovalce esperant. tečajev. S plesom mladine je končala lepo uspela prireditel, ki je znova dokazala, da si je esperantsko gibanje tudi v našem mestu priborilo lepo število prijateljev in pristašev.

Celje.

V Mestni hranilnici sta razstavila mlada umetnika Nikolaj Pirnat ter prof. Mežan nekaj svojih del. Predvsem je omeniti Cankarja, delo Nikolaja Pirnata. Doprsni kip, je to v nadravni velikosti, ki predstavlja pisatelja v trenutku, ko hoče idejo za katero je ravnokar razmišljal napisati. Umetnik si ni predstavljal Cankarja v tisti bojevitosti, ki jo poznamo iz njegovih prvih spisov, temveč v onem »hrepenuju«, katero je bistvo njegovih zadnjih del. Mestna občina bo kupila kip za mestno gledališče. Za tem sta najbolj uspeli slikli »Ljubimci«, tudi Pirnatovo delo. Da se Pirnat tudi peča s socialnimi problemi, v kolikor se namreč sme slikar v svoji umetnosti spuščati v take probleme, vidimo v slikah »V Ameriko« in »Radeckijev invalid«. Zlasti prva, ki predstavlja delavsko izseljeniško rodbino, ki je na parniku nekje med prevozom zaspala; oče in sin sta se kar na zaboj prislonila in spita apatično, mati z detetom v naročju pa še v spanju kolne bedo in socialno krivico v domovini. Morda bo Pirnat v svoji umetnosti prišel do razumevanja našega kmeta in delavca, kamor mora po našem prepričanju priti vsak umetnik. Do sedaj je med vsemi našimi umetniki in pesniki edini Cankar razumel našega delavca in kmeta. Dobri sta tudi plaketi Pirnata »Kurent« in »Pijani godec«. Mežan je razstavil več slik iz okolice Maribora od katerih dela dober vtis »Drava« ter slike »Cerkev v Puščavi«. Tudi portret gospodične K. zelo ugaja. Gmotni uspeh razstave ni bil najboljši, ker manjka našim premožnejšim slojem še vedno pravo razumevanje za umetnost in za podpiranje naših umetnikov.

S. B.

Občinski proračun. Na zadnji seji občinskega sveta je finančni odbor zaprosil za dvomesečni provizorij, ker ni bilo mogoče pravočasno sestaviti rednega proračuna, ki ga sedaj finančni odbor pripravlja. Proračun za l. 1928 kakor je bil od mestne uprave predlagan, iskazuje visok primanjkljaj, kar dela večini hude preglavice. Treba bo marsikatero postavko črtati, da se spravi proračun vsaj približno v ravnotežje, na drugi strani pa gledati na to, da se za potrebno najde vire — iz žepov volilcev, katerim so večinske stranke ob volitvah marsikaj obljubovale. Iz dosedanjih razprav v finančnem odboru se opaža precejšnjo neenotnost med večino samo in mi se ne bomo nič čudili, če pride pri tem vprašanju do hujših posledic, ker smo vedno povdarjali, da tvori večino konglomerat ljudi z različnimi interesi. Socialistična delegacija v občinskem svetu sodeluje pri sestavi proračuna stvarno, imajoč predvsem pred očmi številna socialna vprašanja, ki čakajo na rešitev, predvsem pa stanovanjsko vprašanje, ki je tudi v Celju akutno. Vendar se pa bodo socialisti pri tem delu ozirali tudi na postopanje večinskih strank v drugih krajih, to se pravi tam, kjer so stranke, ki imajo v Celju večino — v manjšini, kajti se zna zgoditi, da bo treba reči, kar ni prav tu, ne sme biti prav drugod, ali pa nasprotno. Vederemo!

Malo več resnosti, gospodje! Razumljivo je, da obstajajo med strankami nasprotstva v marsikaterem vprašanju in še bolj razumljivo je, da skuša vsaka stranka uveljaviti tu pa tam svoja načela in program. Ni pa razumljivo, če se nekateri ljudje spuščajo pri resnih stvareh, kakor je n. pr. občinski proračun, v neresne in prav nič duhovite malenkosti in zafirkacije. Še bolj postane to smešno, če se skuša omalovaževati stvari, katere so dotični gospodje v »boljših« časih sami zagovarjali. Te pripombe smo napisali ne morda v obrambo Petra ali Pavla, marveč v obrambo

Ali si že poravnal na-ročnino? Ako ne, stori to takoj!

resnosti v reševanju zadev, kakor je mestno kopališče, katerega bo treba prej ali slej postaviti, ker je kopališče za celjane nujna, jako nujna potreba!

Es ist auch bemerkenswert! Glede izida občinskih volitev v Škofji vasi piše »Cillier Zeitung« sledeče: »Der Ausgang der Gemeindewahlen in Bischofsdorf bei Cilli am 11. Dezember ist insoferne interessant, als die Sozialdemokraten in dieser Bauerngemeinde 12 Mandate errangen.« K temu pripominjamo, da bi skoro gotovo občinske volitve tudi v Škofji vasi drugače izpadle, če bi se tam nahajali nemški kapitalisti in njih priganjači ter terorizirali volilce, kakor se je to dogajalo v celjski okolici, Te-harjih, (Store) in v Šoštanj. Es ist wirklich bemerkenswert!

Uboğa »Ulma Mater«! Slovenska javnost je že pozabila na protestne shode radi ukinitve fakultet na ljubljanski univerzi, celjski demokratije in klerikalci se pa še vedno med seboj prerekajo, kdo vse je govoril na celjskem protestnem shodu. Tudi pri tem vprašanju bi gotovim gospodom priporočali več resnosti, ker univerza ni klerikalna ali pa demokratska, temveč narodova ustanova, katere bi se nobena stranka ne smela posluževati za politično agitacijo. Najmanj pa imajo do tega pravico stranke, ki so jo glede ljubljanske univerze že večkrat temeljito zafurale, t. j. klerikalci in demokratije!

Trbovlje.

Plenarna seja občine trga Trbovlje. Široko in velikopotezno delo občinskega odbora se zrcali tudi iz proračuna, ki je bil sestavljen za leto 1928 in od vseh grup političnih pripadnikov soglasno sprejet. Iz sedanjega proračuna se razvidi sledeče: Občinski proračun in proračun krajnega ubožnega zaklada se odobrita in sicer zneski v dohodkih 2.699.560 Din v stroških 7.378.893 Din, pomanjkljaj 4.679.33 Din. V pokritje pomanjkljaja sklene občinski odbor pobirati 153% doklado od neposrednih državnih davkov, to je od Din 2.626.170.72 pobirajo se naj Din 4.018.150.50. Sprejme se oglasno odstavek XI. proračuna glede posojila Din 2.500.000. Posojilo se bo rabilo: za kopalnico Din 1.100.000, hladilnico 475.000, stanovanjske hiše 500.000, pokopališče 300.000, vodovod Hrastnik 125.000. Skupaj torej 2.500.00 Din. Pridatek občinske blagajne v znesku 300.000 Din k ubožni zalogi se soglasno sprejme. Tako nas bo drugo leto razveselila kopalnica, nove stanovanjske hiše, hladilnica, vodovod v Hrastniku itd. Staroupokojeanci bodo dobivali prepotrebno podporo iz občinskega ubožnega zaklada, dokler se ne izdela in potrdi nov pravilnik, ki bo omogočil staroupokojeancem tisti delež, ki ga dobivajo novovpokojeanci. Tudi potreba vodovoda v Hrastniku je nujna. Ker ni tam potrebne, zdrave in sveže pitne vode, se je pojavila epidemija tifusa. Kljub temu, da je oblast odredila, da mora steklarna za svoje ljudi skrbeti za zdravo pitno vodo, tega steklarna še ni storila. Zdravnik higijenskega zavoda v Ljubljani dr. Pirc je te dni preiskal vodo v tamošnjih vodnjakih in zagnal, da je v njih sama gnojica.

Šoštanj.

Po sijajni zmagi buržuazne liste pri občinskih volitvah dne 27. novembra bi si človek prvi hip predstavljal, da vlada neizrečeno veselje med volilci, da ni »Heiljanju« ne konca ne kraja. Kaj še. Mi nismo proti nemškemu narodu, saj nam je on najboljša podoba socializma. Mi smo le proti izdajalcem samega sebe in lastnih interesov. Sramotno je za delavce, ako podleže besedam buržuazjskih agitatorjev in ugodij njihovih želji. Kako je človek razočaran, ko ima priložnost, opazovati vse to. Saj se vidi, da vlada med tistimi delav-

čan dramatik. Sedaj ga igrajo v Berlinu in na Dunaju itd.

Sicer še nismo videli nit, Wedekinda, ki je že pred vojno v Nemčiji razkrinkaval družbo, kakor naš Cankar v Sloveniji. S Hasencleverjem so ga sedaj v Ljubljani preskočili.

Sploh pa ča predstava veliko misliti. Režija, vsa uprizoritev, pri kateri je predvsem omeniti igralce kot prve — so to pot vse hvale vredni. Igrali so z dušo, z ljubeznijo, zakaj, prepričan sem, da je bila uteha zanje, ki so morali zadnja leta povečini drdrati zastarele klasične komade, ki so nam danes že tako daleč od življenja. Zagovarjati jih morejo samo od knjig in literatske samoljubnosti prenapeti literati, ki nočejo spoznati, da je šel čas preko njih in preko Sofokla, Shakespearea in vseh tistih kanoniziranih papežev v literaturi. »Boljši gospod« je vplival osvežujoče, živo življensko, kakor »Zaljubljen v tri oranže v operi«. Dokumentirala sta oba, da so prazne fraze besede onih, ki trdijo, da naše občinstvo ni za modern repertoar.

Vsi, ki ljubijo teater, ki niso muzeji, so sprejeli obe deli z veseljem, z oddihom, z upanjem, da bo mogoče vendarle malo bolj sodoben duh zavle v našem teatru. Igralcem, vsem, od prvega do zadnjega, režiserju g. Šestu to pot vso priznanje. Inscenacija je bila zelo posrečena; kolikor je originalna, ne vem.

Ti delavec, ki boš predvsem bral te vrstice, pojdi in si oglej »Boljšega gospoda«. Z odprtimi očmi ga glej, poslušaj verno, zakaj polno misli je natovoril pisatelj v to delo, ki jih moraš dobro premisliti. Videl boš, kaj vse dela tista velika gospoda, kako se zabava, kako manipulira z denarjem, z blagom, ki si ga ti pridelaš s krvavimi žulji in s trpljenjem. Vem, da se boš tudi ti smejal, ker gospodje igralci so s pisateljevo besedo zelo dovipni, dobre volje so in veselo igrajo. Takrat pa, ko še boš vračal iz teatra v svoj temni dom, pa misli, proletarsko zavedno premisli, da se boriš proti prikazanemu sistemu, ki ga celo človek, pisatelj iz meščanske družbe ni mogel drugače opravičiti, kakor s posmehom, satiričnim prezirom. Bratko Kreft.

ci, ki so glasovali za gospode, neka tiha žalost in neodkritosrčnost, saj si ne upajo pogledati zavednemu so-delavcu ali obrtniku v oči. Ne zamerimo tistim, ki so mladi in so prišli iz oddaljenih krajev in katerim je strokovna organizacija pomagala do kruha pri ustanovitvi godbje! Ako se enkrat zmoti in se pusti očarat, naj bo — to je še razumljivo. Nam se le čudno zdi, da so hitro vse pozabili tisti, ki so občutili posledice svetovne vojne, povzročene po istem razredu, katerega zastopniki se hočejo danes zopet polastiti občine s terorizmom. Dolžnost delavca in delavke je, da dela in producira, saj brez tega ni življenja. V političnem pogledu moramo biti svobodni, da glasujemo po svojem prepričanju, kar je nam tudi zakonito pripoznano. Zapomnite si to. Agitacija ali diktatura podjetnika ni nikdar koristila delavcu. le podjetniku samemu, ki je nazadnje še najete agitatorje obrnil. Zatorej odprite oči in razmišljajte in se popoboljšate. Ako ne, bomo primorani obširneje pisati in še marsikaj povedati. V okolici Šoštanj smo ga bolje odrezali, tam nas ni zapeljala niti župnikova pridiga, niti onega soseda, ki je klobasal, da ni imelo ne glave ne repa. Zmagali smo, ker smo bili zvesti svoji stvari.

Iz Škofjevasi.

Občinske volitve so se pri nas vršile dne 11. decembra t. l. Izid je za delavsko stranko nadvse razveseljivo, kakor sploh za vse tukajšnje naprednjake.

Gospodarska stranka je obdržala svojih pet mandatov. SLS je dobila osem mandatov, dočim so jej tri mandate vzeli socialisti, ki so si to pot po vročem, nad vse požrtvovalnem boju priborili dvanajst mandatov. Glasov je dobila Gospodarska stranka 136 ali 5 odbornikov, SLS pa 220 ali 8 odbornikov in socialisti pa 320 ali 12 odbornikov. Socialiste sta vodila Lešnik in Mahen Anton, pa tudi Košenina N. in še nekaj drugih je požrtvovalno delalo na probu delavstva. Že mesece in mesece so tukajšnji klerikalci našo stranko po svojem umazanem časopisju blatili in še zadnji hip so na tisoče pisem razposlali tukajšnjim volilcem, v katerih so jim grozili na vso moč, kar je mnogo naših omahljivcev splašilo, da so volili klerikalce ali so pa ostali doma, ker so mislili, da klerikalci itak zmagajo. Neki kaplanček je celo trgal naše plakate in odlagal po klerikalnem časopisju smrdljive bombe, s katerim je blatil naše voditelje. Pa ni imel sreče. Bridk se moramo pritožiti tudi zoper našega dekana, ki je še na dan volitev pred jutranjo mašo s prižnice agitiral zoper socialiste. Gospodu dekanu priporočamo, da kot Kristuvov namestnik oznanjuje v cerkvi čisto božjo besedo in ne sovraštvo! Pokojni g. Vodušek je bil ves drugačen mož, zato so ga tudi vsi ljudje brez razlike strank imeli radi.

Vam, zavedni delavci in kmeti, ki ste vrgli svoje kroglice v tretjo skrinjico, po kličemo: Hvala vam in vaši zavednosti! Le tako naprej, pa se bo nasprotniški tabor sam uničil. Le nikar ne obupati; res, da ne moremo delati čudežev, pa jih tudi klerikalci ne delajo, smo pa še mlada stranka, počasi rastemo, pa rastemo vendar. Klerikalizem je nekaj protinaravnega, dočim je socializem na-

raven in zato se ne da uničiti, kajti proti naravi se neda delati in prišel bo čas, ko bo klerikalcev popolnoma zmanjkalo, svet pa bo postal socialen in pravičen vsepovsod.

Živeli naši zavedni volilci! Naprej!

Velenje.

Dne 27. novembra so bile pri nas občinske volitve. Izvoljena sta 2 socialisti, 6 dekalistov, 15 klerikalcev ter 2 demokrat. Bernotovci in dekalisti so napeli vse sile proti socialistični stranki, skupno listo odklonili, pokazali so se kot diktatorji ali varuhi Velenjski. Pri teh volitvah so hoteli kar vzeti rudarjem svobodo, da podpišejo kandidatno listo socialistične stranke. In napadov in vsega drugega je bilo več kot preveč. Ko so videli, da je lista sestavljena in razglašena, so pričeli kritizirati na delavce, zakaj so podpisali to listo, naj to prekličejo in napišejo izjavo, da niso podpisali liste socialistične stranke. Vendar so socialisti dobili 2 odbornika in s tem napredovali od državnoborskih volitev za 22 glasov. S tem se je pokazalo, da se socializem zopet oživlja. Proti meščanski stranki niso vodili skoro nikakšnega boja, ves boj se je pravzaprav vršil v delavskih strankah. Klerikalci so pa želi. Kakor pravi pregovor: Če se dva kregata, se tretji smeje. Klerikalci so šli tudi na agitacijo in porabili vso demagogijo proti delavcem. Porabili so tudi to priliko, da so napadli delavce, češ, v občinskem odboru hočejo naviti nove ogromne davke zaradi zidanja nove šole v Pesjem, ker hočejo pač delavci imeti šolo v Pesjem. Trdili so, da bo šlo to vse na račun kmetov. Nasprotno so pa g. klerikalci že postavili proračun za prezidavo stare šole v Velenju, kar je zidarski mojster izračunal da bo stalo okroglo 500.000 Din. S tem pa bi se otrokom prav nič ne skrajšal pot v šolo in so s tem tudi priznali, da je šola vendar potrebna. Na svidenje prihodnjič!

Več rudarjev.

Trbenje.

4. decembra so se vršile pri nas občinske volitve. V boj je posegel sam gospod župnik, ki je postavil svojo kandidatno listo, da bi tako s svojo avtoriteto čim sigurneje zmagal pri volitvah. Mi »rdečkarji« v Trbovljah pa nismo imeli tistega dolžnega respekta pred gospodom župnikom, kakor ga imajo po drugih farah, pa smo zato postavili socialistično-kmet-sko-delavsko listo. Tako je začel boj za nekdanjo klerikalno trdnjavo v Dravski dolini. Dan volitev je prišel, agitacija je bila živahna, rezultat pa je bil za gospoda župana nad vse presenetljiv. Naša lista je dobila 87 glasov in 7 odbornikov, gospod župnik pa je bil izvoljen sam in pa še enega tovariša je dobil, da mu bo delal družino. Obupan nad tem rezultatom je izjavil, da ga je vse katoliško verno ljudstvo zapustilo in da med takimi ljudmi ni več mesta za njega. On da bo šel raje v drugo faro, kjer župljani bolj spoštujejo duhovnika in cerkev. Seveda mi nikjer ne vidimo napisano, da naj bi bil duhovnik in pa cerkev v službi klerikalne stranke. Ako gospodu župniku res ni več obstanka med nami, mu odgovarjati ne bomo, pač pa mu že danes želimo: srečno pot!

Vuzenica.

Trbonjčani so nas obvestili, da se namerava trbonjski gospod župnik preseliti v Vuzenico, kjer so klerikalci pri volitvah boljše odrezali. Pa smola je smola. Res je, da so klerikalci pri nas šli složno z demokrati v volitve. Vendar pa ta sloga ni dolgo trajala in pri volitvi župana so potem naši klerikalci vlekli ta kratko. Izvoljen je bil za župana demokrat, kot svetovalci pa 2 iz našega kmet-sko-delavskega kluba, 2 pa od nasprotnikov. Morda bo to klerikalce kaj učilo, trbonjskega župnika bode uplašilo, da ne bode reflektiral na našo faro, ker zaenkrat ne čutimo nobene potrebe, da bi ga pri nas slovesno instalirali. (Kot svetovalca v občinski svet sta bila izvoljena Ivan Ruprecht in Verdnik Jakob z naše liste.)

Ruše.

Pri občinskih volitvah, dne 12. decembra 1927 so bili izvoljeni naslednji sodruzi: Drago Magdič, Jože Janko, Alojz Tanc, Razgon Alfred, Ivan Sternad, Žižek Franc, Medved Jurij, Eigner Ivan in Gornik Franc. Preteklo nedeljo smo volili župana. Izvoljen je bil s. Jože Janko, čevljar, v ne majhno jezo naših nasprotnikov. Tako imajo rdeče Ruše svojega socialističnega župana.

Store-Teharje.

Naša slavna teharska občina je bila tudi to pot pri zadnjih občinskih volitvah torišče hudega boja med socialisti in klerikalci. Izvoljeni so bili naslednji naši sodruzi: Jager Anton, Pogorevc Jože, Poteš Jože in Vodeb Franc od socialistične stranke, Jakob Stropnik, Čehovin Edvard, Godec Anton in Sedar Tomaž od JSDS. Upamo pa na prihodnjih volitvah na še boljši uspeh.

Senevo-Rajhenburg.

Dopisnik »Jutra« v štev. 289 od 8. decembra prav zbadljivo namiguje na rdeči kraval, ki je inscenirala na 4. decembra t. l. pokolj v rudniški restavraciji. Na to namigavanje je primorana krajevna organizacija SSJ izdati sledečo izjavo:

Človek z rdečo kravato, čevljar Zorko, ni naš simpatizer, še manj pa član kake naše organizacije. Če pa pride kot miren gost v naše lokale, ga ne moremo napoditi. Tega tudi ne store drugi obrtniki. Politične koristi iz te afere ne boste narodni strokovničarji kovali, to vam garantiramo! Istočasno pa pozivamo g. dopisnika »Jutra«, da tudi pove, kdo je nahujskal imenovano »zverino«, ki se jo hoče sedaj naprtiti nam socialistom?

Konstatiramo tudi, da je omenjena družba zapustila delavski dom točno ob 1 uri in 50 minut, ne pa ob 3. uri, kakor dopisnik navaja v »Jutru«. Od akademično naobrazenih ljudi bi pač mi socialisti pričakovali več stvarnosti, kot pa sama namiga-

vanja na rdeče kravate. Mi socialisti ne sodimo ljudi po barvi, pač pa po njih umu in delu. Pri tej priliki smo nehoti prisiljeni spomniti se še raznih drugih neprilik v naši gostilni po pristnih narodnih kravatih. Narodno strokovne zveze, to si gospodje vtaknite za klobuk. Ta bi bila lepa, da bi bili mi tudi za tiste škan-dale krivi. Odgovarjama vam: Naša moč je in bo v zavednosti in združitvi, vse druge čednosti in »borbene« metode prepuščamo drugim.

Dobrunje.

8. decembra se je vršila občinska seja, za katero je bilo veliko zanimanja s strani občinstva. Glavna točka je bila proračun za l. 1928. Nekaj posameznih točk je bilo mirno sprejetih. Ko je pa s. Rome predlagal, da se postavi v proračun 10.000 Din za brezposelne delavce, je pa postal gospodom od SLS slabo in je prišlo do burne debate. S. Bricelj je povdarjal, da je to zelo važno vprašanje in je dokazal, kako slabo zastopajo socialno misel ti gospodje, kadar so v igri koristi delavstva. Povedal je gospodom, da pride v naši državi davka na vsako osebo, naj bo ženskega ali moškega spola, za vojsko 194 Din, za socialno politiko pa samo 250 Din. Apeliral je na gospode od SLS, da naj tudi o tem nekoliko razmislijo. Proti se je pa oglasil neki tukajšnji znani krščanski socialist, ki je trdil, da je vse to neumnost in brez potrebe. Sodrugi, tako zastopajo ti delavski zastopniki vaše interese! Drugič glejte, komu boste zaupali! Ko smo odločno zahtevali, da se da naš predlog na glasovanje, so gospodje od SLS in krščanski socialci glasovali proti, razen dveh. Sodrugi, tako se izpolnjujejo njihove obljube pred volitvami! Spreglejte; čas je še in zaupajte v nas, ki se borimo za vaše interese. Naj živi Marksistični klub občine Dobrunj!

Naročajte in širite »Delavsko Politiko«! Zahtevajte jo v vseh lokalih, kamor zahajate! Kupujte edine v trgovinah, katere inserirajo v delavskih listih! Podpirajte svoj tisk, ker s tem jačate svojo moč!

ČITAJTE

Novo izišlo, socialno dramo Rudolfa Golouha

KRIZA.

Naroča se pri upravi »Delavske Politike« v Mariboru, Ruška cesta 5. Vsaka naša knjižnica, vsak naš čitatelj mora naročiti to našo najboljšo socialno dramo.

Čevlje po meri

kakor tudi vsakovrstna popravila iz najboljšega materiala, solidna in točna izdelave po najnižjih cenah. August Gusel, čevlj. mojster Maribor, Frankopanova ulica Nr. 55

I. MARIBORSKA DELAVSKA PEKARNA R. Z. Z. O. Z.

Ustan. 1898 MARIBOR, TRŽAŠKA CESTA ŠTEV. 36—38 Telefon 324

Prodajalne v Slomškovi ulici štev. 2 in na Glavnemu trgu štev. 18

Moderno in higijensko urejena pekarna. — Priporočamo vsem organiziranim delavcem in delavkam naše okusno pecivo v polni teži. Ozirajte se pri zahtevanju peciva iz Delavske pekarnice pri vseh prodajalcih peciva na zavarovalno znamko D. P.

Velika božična razstava!

EKSPORTNA HIŠA 'LUNA'

LASTNIK ALBIN PRISTERNIK Maribor, Aleksandrova c. 19.

Nogavice (Haferisocken), čista volna od Din 12.— do Din 18.—, otročje nogavice, čista volna, od Din 12.— naprej, otročje pletene jopice, čista volna, od Din 50.— naprej, ženske in moške pletene jopice, čista volna, od Din 80.— naprej. — Posebni oddelki igrači ter božičnih okraskov! Pupe od Din 1.50 naprej, trompete, puške, sablje, železnice, žoge kakor druge igrače v vsaki izbiri, angeljske lase, držnje za svečke, božične svečke, čarovne svečke in ostali božični okraski v največji izbiri.

Božična darila

v zlato, srebru in ure po znižanih cenah. Namizna posoda iz alpaka srebra od Din 300.— naprej.

A. Stojec, Maribor Jurčičeva ulica št. 8.

Popravila — ur najcenejše in z jamstvom. — Po stenske ure se pride na dom.

Naročajte in širite »Del. Politiko«!

Nabirajte nove naročnike

Kolega in motorje shranjuje

preko zime tvrdka Justin Gustinčič, Tattenbachova ulica 14

„JUNIPER“

železno francosko žganje z brinjevim ekstraktom je najboljši sredstvo proti revmatizmu, glavobolu, zobobolu, trganju, želodčnim boleznim itd. Dobi se v vsaki lekarni, drogeriji in konzumni trgovini. — Glavna zaloga:

VITOMIR DOLINŠEK

Agentura „Juniper“

CELJE, GOSPOSKA ULICA 26

Trgovci, zahtevajte engros cene.